

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Att: Jette Vind Blichfeldt
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

21. marts 2011
aw@danskepatienter.dk

Høring over forslag til ændring af bekendtgørelse om tolkebistand efter sundhedsloven

Patientforum (forløberen for Danske Patienter), udtrykte allerede i 2004 ved ændring af Sundhedslovens § 50 bekymring over de uheldige konsekvenser, en sådan kunne få. Denne bekymring er ikke blevet mindre ved aktuelle fremsættelse af bekendtgørelsen.

Danske Patienter mener bekendtgørelsen kompromitterer det grundlæggende princip i sundhedsloven om let og lige adgang, forringer nogle borgeres rettigheder efter FN- konventioner og afspejler en uheldig sammenblanding af integrations- og sundhedspolitiske målsætninger.

Overordnede kommentarer til bekendtgørelsesudkastet

Forståelse mellem patient og behandler er en af de mest grundlæggende hjørnesten i en vellykket behandling. Der er klar dokumentation for, at sproglige barrierer forringer muligheden for at få den rigtige diagnose, følge en behandling og muligheder for egenomsorg. Bl.a. er rygefrekvensen meget høj indenfor nogle etniske minoriteter, hvilket forøger risikoen for en række livsstilsrelaterede sygdomme som fx KOL. Det kan derfor have meget stor negativ betydning for den enkelte og samfundet, hvis sundhedsvæsenets forebyggende indsatser på grund af sproglige barrierer ikke når ud til denne gruppe.

I en rapport fra indvandrermedicinsk klinik på Odense Universitetshospital skønnes det, at omkring 47.000 personer vil blive ramt af ændringen¹. I rapporten dokumenteres bl.a., at brugerbetaling på tolkebistand vil forringe de berørte gruppers adgang til sundhedsydelser betydeligt og dermed både øge uligheden i adgang til sundhedsvæsenets ydelser og i sundhedstilstanden mellem dansksprogede og mennesker, der ikke behersker det danske sprog fuldt. I en undersøgelse fra 2010 vurderer 9 ud af 10 læger, som dagligt bruger

¹ Tolkerapporten: *Kun en tåbe frygter ikke sproget*. Erfaringer fra Indvandrermedicinsk Klinik, Odense, Oktober 2010

tolk i deres arbejde, at risikoen for fejl i behandlingen vil stige, hvis der indføres brugerbetaling på tolkebistand i forbindelse med lægekontakt.²

Endvidere mener Danske Patienter, at fratagelse af tolkebistand til indvandrere og flygtninge af fremmed herkomst kan være et særdeles alvorligt indgreb og en stærk forringelse af deres borgerlige og politiske rettigheder, som de er garanteret ved to FN-konventioner, som Danmark har ratificeret; Konventionen om borgerlige og politiske rettigheder (1966) og Handicapkonventionen (2006). Det gælder bl.a. for borgere, som ikke taler flydende dansk, borgere som har funktionsnedsættelse eller lider af alvorlig sygdom og derfor kan have behov for tolkebistand til fyldestgørende kommunikation med sundhedsvæsenet (udbydes nedenfor).

Danske Patienter mener på ovenstående baggrund, at nærværende bekendtgørelse giver anledning til begrundet og meget alvorlig bekymring over indførelse af brugerbetaling på tolkebistand for mennesker, der har boet i Danmark i over 7 år. Vi vil hermed på det kraftigste opfordre til at dette forslag genovervejes.

Konkrete kommentarer til bekendtgørelsesudkastet

Gennemføres loven på trods af de opridsede konsekvenser, har Danske Patienter følgende konkrete kommentarer:

Jævnfør § 2 stk. 3 ønsker vi en udvidelse af undtagelsesbestemmelserne, så følgende grupper bliver undtaget fra kravet om gebyrbetaling:

1. Borgere, som kan noget dansk, men ikke nok, når det drejer sig om fagsprog, f.eks. hos læge eller på hospital m.v. Efter 1966-konventionen er enhver diskrimination, negativ usaglig forskelsbehandling forbudt bl.a. på grund af national oprindelse, sprog eller anden stilling. Fremgår af Handicapkonventionens art. 3 litra b) og e), art. 5 om forbud mod enhver form for diskrimination p.g.a. handicap.
2. Borgere, som på grund af funktionsnedsættelse ikke kan læse dansk, f.eks. fordi de lider af psykisk udviklingshæmning, hjerneskade, sindslidelse eller post traumatisk stress syndrom (PTSD) eller er døve med ret til tegnsprog. Disse grupper har ret til lige muligheder i henhold til Handicapkonventionen, og det kan de ikke få uden tolkebistand både med hensyn til sproget og med hensyn til overvindelse af deres handicap. f.eks. tegnsprog, anvendelse af bliss-symboler m.v. Fremgår af Handicapkonventionens art. 1, 3, 9 og 21 litra b) og e).

² Ugeskr Læger 2010;172(38):2572

3. Borgere, som er alvorligt syge. Fx personer der rammes af kræft eller en alvorlig hjertesygdom. Gruppen af alvorligt syge er ofte i krise eller rammes af depression i forbindelse med sygdommen og behandling. I en krise- eller depressivtilstand kan det være risikabelt at fastholde, at kommunikation i forbindelse med behandlingen altid skal foregå på dansk. Samtaler med personer i krise bør uforhindret kunne foregå på den kriseramtes eget sprog.

Der bør være dispensationsmulighed for disse grupper efter et konkret skøn, der lægger vægt på retsforholdets natur (kompleksitet), den enkelte borgers tilstand og danskundskaber samt at konventionsforpligtelserne respekteres fuldt ud.

Med venlig hilsen

Morten Freil
direktør